

Protokoll arkitekturutskottet

Sammanträdesdatum: 2021-10-27

Dnr 0132/21

Tid: 10:30–12:00

Plats: Enligt kallelse

Närvarande**Ledamöter**

Björn Siesjö (ordförande)

Birgitta Löf

Anna Reuter Metelius (protokoll)

Mattias von Geijer

Jonas Uvdal

Lena Larsson

Övriga närvarande

Emma Bergström, bygg

Hugo Lindblad, plan

Arvid Törnqvist, EC Plan

Maria Lejon, EC Plan

Om beslut och formuleringar från protokollet används i tjänsteutlåtande, granskningsyttrande och liknande ska det framgå att dessa utgör stadsbyggnadskontorets ställningstagande.

BYGG**1. Tid: 10:30 – 11:00****Bygglov (Muskotgatan), fastighetsbeteckning Gårdsten 7:3****Föredragande: Emma Bergström****EC: Johan Hagsgård, ej närvarande****Fråga**

Ett BoStad 2021-projekt i Gårdsten, tas upp för synpunkter på utformningen.

Bakgrund

Göteborg är en segregerad stad med påtagliga skillnader i livsvillkor mellan olika grupper och mellan göteborgare som lever i olika delar av staden. Dessa skillnader har gett upphov till ojämlik hälsa i befolkningen. En av de uppenbara skillnader som finns är den fysiska miljöns – livsmiljöns - utformning vilket har stark påverkan på bland annat människors livsvillkor, hälsa och trygghetsaspekter. Ur Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018 - 2026: "Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. (...) Det finns vissa grundläggande förutsättningar för en hållbar och jämlik livsmiljö. Det är att ha en trygg boendemiljö, att känna tillhörighet, en passande och ekonomiskt överkomlig bostad, en närmiljö som är omhändertagen och välfungerande. (...) Människans och platsens identitet kan

Protokoll arkitekturutskottet

Sammanträdesdatum: 2021-10-27

Dnr 0132/21

stärkas och tryggheten kan öka med en jämlik tillgång till väl gestaltade och omhändertagna miljöer".

Det finns en höjd status och standard kring den äldre rekordårsbebyggelsen i Gårdsten. Gårdsten byggdes ut inom rekordåren och präglas av så kallad "kranbanearkitektur". Gårdsten bebyggdes med stora skivhus ritade för att passa in i storproduktion. Det var ett industrialiserat byggandet med betongelement som levererades till platsen. I Gårdsten togs det industrialiserade byggandet till en ny nivå.

Västra Gårdsten är idag utpekad som kulturhistoriskt intressant som ett ovanligt välgestaltat exempel på sin tids arkitektur. Modernistiska bostadsgårdar med loftgångshus (ark Arne Nygård) uppvisar uttryck med inspiration av den världskände franske modernistiske arkitekten Le Corbusier.

Diskussion

Det är en grannliga uppgift att förtäta Gårdsten med ny arkitektur och det behöver av olika överlappande anledningar (å ena sidan brister, å andra sidan utpekade kulturvärden och andra värden i landskapsbilden) göras med en omsorgsfull arkitektur med hög verkshöjd.

Det finns överlag brister i gestaltningen av förslaget – det uppvisar en typ av slentrianmässig arkitektur som genererar torftiga miljöer. Det är sorgligt att dessa hus med bristfällig arkitektur nu kommer tillbaka till området. Hos byggnaden med polykrom fasad är detaljerna en stor brist. Ett tydligt exempel entréer med spritputs i stället för t ex glaserad keramik, ek eller kalksten vilket hade varit mer lämpligt för en välkomnande entrésituation. Förslagets stramhet anspelar på 1950-talsarkitekturen. Den stora skillnaden mellan förslaget och dess förmodade förläggning är att det i 50-talsarkitekturen finns inslag av fint gestaltade detaljer med ofta högkvalitativa material. Den typen av omsorg saknas i förslaget vilket ger ett intryck av fantasilöshet och omsorgslöshet. Färgsättningen ger ett randigt uttryck som inte utgår ifrån fasadens fältindelning vilket ger ett oharmoniskt och plottrigt resultat. Paletten av baskulörer samspelar väl i nyans men det finns några för många accentkulörer: vitt, grått och rött. Det hade räckt med en av dessa för att accentuera färgsättningen. Överhängen över entréerna är alldeles för korta vilket blir en tydlig symbol för förslagets omsorgslöshet: det minimala takutsprånget täcker inte en person som i regnet letar efter sina nycklar. Angående loftgångshuset: Det är generellt problematiskt med loftgångar i och med att de blir så dominerande. Hos den kulturhistoriskt intressanta bebyggelsen i västra Gårdsten löser ark. Arne Nygård det ovanligt väl varför det blir tragikomiskt att det görs så bristfälligt i detta förslag. Här föreslås en extrem lösning där ett trapphus servar två byggnader. Loftgångarna och deras räcken dominerar exteriörerna med en slags 'nödvändighetens arkitektur'. Övrigt: Lutningen på taket är för flack. Det finns inget rimligt avslut mot himlen. Entréerna behöver göras mer omsorgsfulla. De många murarna kring byggnaderna vittnar om en hänsynslöshet mot den befintliga topografin – rekordårens hänsynslösa framdrift i Gårdsten gör sig påmind. Ett tråkigt sätt att hantera ett område som karaktäriseras av en intressant topografi. De öppna garagen är en ytterligare brist. Det är en märklig lösning – vad blir det för rum framför?

Dnr 0132/21

Protokoll arkitekturutskottet
Sammanträdesdatum: 2021-10-27**Rekommendation**

Förslaget behöver bearbetas då det är långt ifrån rimlig nivå av arkitektur för en god gestaltad livsmiljö. Återkom gärna med ett bearbetat förslag.

PLAN**2. Tid: 11:00 – 11:30****Planbesked för ändring av kontorshus och nytt miljöhus vid Rosenlundsgatan (Inom Vallgraven 37:20 m fl) inom stadsdelen Inom Vallgraven****Föredragande: Jonas Uvdal****EC: Arvid Törnqvist****Fråga**

Ansökan handlar ett nytt miljöhus, inglasning av innergårdar samt ändring av tak för att utveckla befintligt kontorshus.

Diskussion

Taket är bland de mest synliga i stadsbilden då det ligger framför utsiktplatsen från Kungshöjd och den gamla befästningen. Det är positivt att man vill ta ett helhetsgrepp och uppdatera gestaltningen av taket. Förslaget behöver emellertid vara väl genomarbetat vilket det inte är i sin nuvarande form. Fläktrum etc kan nog inte byta läge men kan man få dem att se bättre ut? Blir detta användbara ytor? Viktigt i så fall att taksäkerheten blir del i en gestaltning. Vill inte få dit mer teknikinstallationer som ytterligare försämrar miljön. Just teknikinstallationer är redan ett problem för takets utseende. Är det möjligt med inglasning av gårdarna? Det är en väldigt låg måluppfyllelse för att starta ett planarbete, men delar av detta kan vara genomförbart i ett bygglov. Vore fördel att göra något här. Befintlig detaljplan möjliggör miljöstation sammanbyggd med transformatorstation inom E-område. Men märklig form, måste bearbetas. Glastaken kan inte göras som bygglov, kan tillägg göras till befintlig plan?

Rekommendation

Sammanfattningsvis är det en bra idé med gröna tak och övertäckta gårdar men kvaliteten i det övriga behöver höjas så att värdet sammantaget höjs. Positivt planbesked rekommenderas. Frågor att ta vidare: Kan förskolor eller annat tillföras på taken? Hur kan detta nyttjas för stadens behov?

3. Tid: 11:30 – 12:00**Planbesked kontor vid Kämpegatan (Gullbergsvass), fastighetsbeteckning NN 1:1****Föredragande: Hugo Lindblad**

Protokoll arkitekturutskottet

Sammanträdesdatum: 2021-10-27

Dnr 0132/21

EC: Maria Lejon**Fråga**

Ärendet har varit uppe tidigare. Nu görs en återkoppling gällande diskussion kring byggnadshöjder.

Diskussion

Det är ett värdefullt kvarter som blir det enda kvarvarande historiska spåret i framtida Gullbergsvass. Huvudinriktningen bör vara att bevara i stället för att riva. Inte enbart med hänsyn till kulturhistoriska värden utan även med hänsyn till investerade resurser. Finns möjlighet att bygga om fasaden och förstora fönsteröppningarna om den slutna fasaden är ett stort problem? Är det lämpligt med en 16 till 17-våningsbyggnad om 10 våningar respektive 10 till 12 våningar har prövats i kvarteren intill? Det är lite delade meningar om detta i utskottet. Närliggande gator till den föreslagna bebyggelsen är 17 - 22 m breda, att ta i beaktande för upplevelsen av goda gatuproportioner. Den föreslagna bebyggelsen ligger i ett hörn vilket skapar ett något luftigare intryck och således ger något bättre förutsättningar att gå upp i höjd. Frågan är var gränsen går för en hörnbyggnad i ett kulturhistoriskt intressant kvarter med äldre bebyggelse men femvåningshöjder? Är det kanske snarare tillkommande, nya kvarter som bör gå upp i höjd? En volymstudie behöver tas fram och höjderna i området hanteras i ett samlat grepp och i relation till att flera omgivande kvarters planarbeten pågår. Vyer från älven och stadssiluetten behöver hanteras på ett omsorgsfullt sätt. Höga hus i Gullbergsvass ger stor påverkan på landskapsbilde. Flera av stadens landmärken på håll är idag upplevbara i älvrummet liksom bergshöjderna som omfamnar rummet i den större skalan. Pagoden eller Tobaksmonopolet (ark. Cyrillus Johansson 1920-tal), är en karaktärsbyggnad i staden och ett landmärke i älvrummet med höga arkitektoniska och arkitekturhistoriska värden. Pagodens bör även i framtiden vara den mest framträdande byggnaden i kvarteret. Där blir tillkommande byggnads uttryck och volym avgörande. Kvarteret har idag en sammanhållen byggnadshöjd och en markerad taklinje som är homogen. Detta är ett karaktärsdrag för kvarteret att slå vakt om i en omvandling. Samtliga delar av kvarteret är uppförda med hög kvalitet i material och gestaltning som påtagligt signum, något som ska vara en självklar utgångspunkt för en omvandling av kvarteret.

Rekommendation

AU föreslår ett positivt planbesked. Volymen måste studeras mer ingående i detaljplaneskedet och sättas i relation till både närområdet med omgivande befintlig och planerad bebyggelse samt gaturum och landskapsbilden i vidare bemärkelse med det stora öppna älvrummet och sammanhangen inom Östra Älvstaden: öster om Hisingsbron / Ringön, Marieholm, Gullbergsvass. I det fortsatta arbetet ska kvarterets kulturhistoriska värden tas omhand på ett adekvat sätt och med kompetens inom kulturmiljö och omvandling. Pagoden eller Tobaksmonopolet (ark. Cyrillus Johansson 1920-tal), ett landmärke i älvrummet med höga arkitektoniska och arkitekturhistoriska värden, ska även i framtiden vara den mest framträdande och dominerande byggnaden i kvarteret. Det är viktigt för kvarteret att den sammanhållande markerade taklisten får leva vidare.